

História a súčasnosť Centra voľného času - JUNIOR

V súčasnosti je Centrum voľného času - JUNIOR školským výchovno-vzdelávacím zariadením v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického kraja zabezpečujúce činnosť pre mládež na úrovni kraja.

Vo svojej činnosti prihliada na potreby meniacej sa spoločnosti vo všetkých oblastiach života mladých ľudí aj v zmysle misie:

„Hľadáme, objavujeme a napĺňame reálne potreby mladej generácie“.

Minulosť...

Svoju činnosť začalo súčasné školské zariadenie JUNIOR písať 21. decembra 1952 v Banskej Bystrici na ulici Janka Kráľa ako Dom pionierov a mládeže.

Zo začiatku pracovali v pionierskom dome štyria pedagogickí pracovníci a jedna hospodárska sila.

Krúžková činnosť začala v roku 1953, pracoval literárny a vlastivedný krúžok, krúžok šikovných rúk a pestovateľov.

Do súťaže Ľudovej umeleckej tvorivosti sa zapájali krúžky tanečné, hudobný a bábkarsky, ktoré mali dobré výsledky na krajských kolách, a tak začali pracovníci rozmýšľať nad organizovaním veľkých akcií pre deti.

V lete 1957 sa uskutočnil na Donovaloch I. celoslovenský zraz mladých turistov.

Na jeseň 1957 sa pripravovala branná hra pre deti z Banskobystrických škôl, z ktorej vznikla dlhoročná tradícia Branných hier v spolupráci s armádou.

V ďalších rokoch sa významnými akciami stali: krajský turnaj v šachu, oslava Medzinárodného dňa detí, besedy s verejným činiteľmi, práca s oddielovými vedúcimi, organizovali sa pionierske sľuby a stretnutia pionierskych štábov, rôzne expedície, napr. Za slávou a krásami našej vlasti, Putovanie krajom drahých kovov, dlhodobé hry zamerané na spoznávanie histórie SNP.

Postupne pribúdali ďalšie aktivity pre deti a mládež, napr. besedy o detskej tlači, uvítanie Deda Mráza, karneval pre členov záujmových krúžkov, školenie o základných znalostiach pionierskeho vedúceho, výlety do prírody, preteky hurtovník (malých minikár), fotosúťaže „Pioniersky fotoobjektív“, dopravná súťaž „Pioniersky semafor“, „Pionierska tavba“ v Podbrezovej, celoslovenské stretnutia technikov a iné.

Dosiahnuté výchovno-vzdelávacie výsledky pri práci s deťmi a mládežou a jej podpora zriaďovateľom viedli v roku 1985 k položeniu základného kameňa nového veľkého domu pionierov a mládeže.

Budova bola dokončená, stala sa sídlom Gymnázia A. Sládkoviča. Časť priestorov, telocvičňu aj tanečnú sálu využívalo pre potreby záujmových útvarov a tanečných súborov už súčasné CVČ - JUNIOR.

V roku 1990 sa legislatívnymi úpravami pôvodný názov mení na Dom detí a mládeže, stáva sa školským zariadením, ktoré podporuje aktívne a zmysluplné využívanie voľného času detí a mládeže.

V roku 1993 na Slovensku vznikajú Centrá voľného času a od toho času nesie 70 ročný oslávenec názov Centrum voľného času - JUNIOR...

Letná činnosť a Leto s JUNIORom...

Každé leto bolo aj je pre deti a mládež dôležitou súčasťou roka... Už počas školského roka sa členovia záujmových útvarov pripravovali na letný program v táborech, na odborných sústreďeniach alebo na putovanie.

V roku 1953 vlastivedný krúžok pripravil putovný tábor, ktorý šiel po stopách SNP od Brezna po Banskú Bystricu. Od tohto času vznikla tradícia putovných táborov po stopách SNP.

Citujeme z kroniky: "Začiatky boli ťažké, stany boli staré, deravé, bicykle pionieri tiež nemali najlepšie. Počas prípravy sa podnikali vychádzky, výlety do blízkeho okolia, ale i gombíky na stany sa museli prišívvať."

Od roku 1956 sa začalo s organizovaním stálych stanových táborov v Laskomeri, neskôr sa v Banskej Bystrici organizovali veľké medzinárodné tábory s účastníkmi z okolitých krajín.

V 70. a 80. rokoch sa uskutočňovali odborné sústreďenia krúžkov modernej gymnastiky a džuda, matematikov, prírodovedcov, technikov a ochrancov prírody. Zaujímavé bolo putovanie členov súboru Červený kvet po Horehroní pod názvom S pesničkou za pesničkou.

Krásne spomienky majú aj deti na tábory pri Čiernom a Baltickom mori, Balatone, v zaujímavých lokalitách v Poľsku, ale aj na Slovensku.

V súčasnosti sa v CVČ organizuje Leto s JUNIORom, sú to obľúbené denné tábory pre deti vo veku 6 - 12 rokov z Banskej Bystrice, ale občas do denných táborov zavítajú aj deti z iných miest, dokonca aj zo zahraničia.

Deti spoznávajú okolie Banskej Bystrice a iných miest, spoznávajú prírodu, históriu a zaujímavosti daných miest, hrajú sa a súťažia.

Zaujímavým fenoménom je, že v mnohých prípadoch sa do JUNIORu vracia malý účastník niekoľko rokov po sebe, v iných prípadoch na základe zážitkov s JUNIORákmi, dajú do denného tábora rodičia aj mladších súrodencov.

Pravidelná záujmová činnosť, predmetové olympiády a ostatná činnosť...

Rozšírenie klubovej činnosti si vyžiadalo ďalšie priestory, KDPM získal vilku na Hodžovej ulici, kde prebiehali stretnutia, a krúžková činnosť.

Po celoročnej práci v záujmových útvaroch sa deti zúčastňovali rôznych súťaží, ktoré sa od začiatku 70. rokov začali organizovať, napr. Poznaj a chráň prírodu svojej vlasti, Pionierska pytagoriáda, Zber liečivých rastlín, Zlatá včela, Aranžovanie rastlín, Zlatý blyskáč.

Mnohé z uvedených súťaží sa organizovali aj po roku 1989.

Bývalí pracovníci spomínajú na založenie súťaže v zjazdovom lyžovaní o Cenu Lastovičky a súťaže v slalome o Cenu Kamaráta, na organizovanie Celoslovenských zrazov turistov na Krpáčove a Táloch.

Aj keď KDPM nemal vlastné telocvične a ihriská, v spolupráci so školami vytvoril výborné podmienky pre širokú telovýchovnú činnosť, hlavne pre športovcov v modernej gymnastike, basketbale, ľadovom hokeji, v lyžovaní či v orientačnom behu.

V roku 1974 prišiel do KDPM folklórny súbor Radosť (v týchto dňoch aj súbor oslavuje 50. výročie založenia), ktorý pracoval v zariadení do roku 2004, a ktorý počas týchto 30 rokov reprezentoval seba, organizáciu, i mesto Banská Bystrica na významných kultúrnych a spoločenských podujatiach vystúpeniach po Slovensku aj v zahraničí.

V tomto roku začal pracovať aj mládežnícky súbor Spievanky, ktorý podporoval lásku k tancu a kultúrnym tradíciám v mladých ľuďoch.

Zájmové útvary viedli interní aj externí pracovníci, záujem u detí bol napr. o tanečné krúžky, počítačové, modelárske, prírodovedné, športové, ale napr. aj o krúžok Paličkovania a šitia, výtvarné a tvorivé krúžky.

Práca s talentami u detí a mladých ľudí sa rozvíjala aj prostredníctvom predmetových olympiád. Zo začiatku to boli olympiády z prírodovedných predmetov, postupne sa pridávali olympiády v jazykoch, v informatike, olympiáda ľudských práv, olympiáda v dejepise a v technike.

Pre viacerých víťazov krajských kôl v minulosti aj v súčasnosti, bola účasť v súťaži krokom na vysokú školu a na sebauplatnenie v profesionálnom živote.

V súčasnosti organizuje CVČ - JUNIOR krajské kolá predmetových olympiád, úzko spolupracoval s IUVENTOU, v súčasnosti je to Národný inštitút vzdelávania a mládeže.

Nesmieme zabudnúť na Stredoškolskú odbornú činnosť, ktorá už 40 rokov píše svoju vlastnú históriu. Históriu pravidelných stretnutí žiakov stredných škôl, ktorí sa chcú stať aktívnymi vedcami, rozvíjať vlastné nápady v rôznych vedných oblastiach a realizovať ich.

Šport a olympijská výchova

Športová činnosť centra bola a je rôznorodá, dynamická a stále plnohodnotná. Od organizovania krúžkov so športovým zameraním v začiatkoch existencie pionierskeho domu a organizovania niektorých známych súťaží - Lyžiarske preteky o cenu Pionierskych novín, hokejové turnaje, cyklistické preteky, ľahkoatletický štvorboj, Malá biela stopa na Skalke a Krahuliach, postupne sa prechádzalo k súčasnej činnosti.

V roku 1991 sa centrum významnou mierou podieľalo na vývoji systémovej koncepcie školských športových postupových súťaží pre ZŠ a SŠ. Začínalo sa na okresnej úrovni, postupom času sa jeho činnosť rozvinula na krajskú úroveň.

V tom istom roku bolo založené občianske združenie Slovenská asociácia športu na školách (SAŠŠ), ktoré postupne budovalo s kraji ucelený systém Školských športových postupových súťaží ZŠ, SŠ v SR. V tomto smere sa CVČ stalo stálym organizátorom školských športových súťaží v BBSK - okresných, regionálnych, ale hlavne krajských kôl.

CVČ organizovalo aj mnohé celoslovenské finále školských športových súťaží, napríklad vo volejbale, v atletike, vo futbale, v halovom veslovaní a iné.

V školskom športe centrum spolupracuje aj na medzinárodnej úrovni, čo dokazujú výsledky žiakov nášho kraja z medzinárodných súťaží.

V rámci olympijskej výchovy dlhodobo pracuje so školami v BBSK a tvorí projekty, ktorými propaguje olympijské myšlienky. Sú to besedy s olympionikmi, olympijské kvízy pre ZŠ a SŠ, olympijské vedomostné súťaže v rámci okresu a regiónu, športové aktivity s olympionikmi v rámci vzdelávacieho programu OCEP, ktorý bol súčasťou tohtoročnej olympiády mládež - EYOF.

Centrum sa pravidelne zapája do projektov v spolupráci so Slovenským olympijským a športovým výborom, napr. projekt Olympijský odznak všestrannosti, Olympijské festivaly detí a mládeže Slovenska, Olympijské štafety pri príležitosti konania OH, Hľadáme nových olympionikov a iné.

K všestrannému rozvoju žiakov a žiačok na základných a stredných školách CVČ prispieva tiež vlastnými projektami a súťažami - Horehronské hry, Župná Kalokagatia, Hokejbal, Silový päťboj, Aerobic, Sedbal, MIX malý futbal, Najvšestrannejší športovec a športovkyňa SŠ, Jumping, Ropeskiping, Fair play a doping v športe alebo „Stop sedeniu, ideme sa hýbať“ - celoslovenský projekt v počas COVID 19.

Centrum sa venuje aj propagácii netradičných športov - frisbee, ringo, indiaca, jadžent, korfbal.

Neformálne vzdelávanie a projekty...

V súčasnosti je CVČ - JUNIOR školským výchovno-vzdelávacím zariadením v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického kraja zabezpečujúce činnosť pre mládež na úrovni kraja.

Vo svojej činnosti prihliada na potreby meniacej sa spoločnosti vo všetkých oblastiach života mladých ľudí aj v zmysle misie: „Hľadáme, objavujeme a napĺňame reálne potreby mladej generácie“.

V súlade s členstvom v ENYCu implementuje centrum na krajskej úrovni ciele mládežníckej politiky Rady Európy v oblasti interkultúrneho učenia, aktívneho demokratického občianstva, dobrovoľníctva, participácie a výchovy k ľudským právam.

Vychádza z úloh z hlavných dokumentov Ministerstva školstva, zo Stratégií, Koncepcií a akčných plánov politiky mládeže BBSK voči mládeži.

Vytvára podmienky pre neformálne vzdelávanie, pripravuje a realizuje na školách workshopy, semináre, prednášky, školenia a konferencie.

Organizuje vzdelávacie, športové, relaxačné, prírodovedné, environmentálne a iné aktivity, ako prostriedok pre získavanie vedomostí, sociálnych skúseností a zručností.

Podporuje participáciu a aktívne občianstvo mladých ľudí v obci a mestách, zapájanie sa do samosprávnych aktivít v prostredí, v ktorom žijú, usmerňuje metodicky a školí členov a koordinátorov školských parlamentov.

Pôsobí preventívne realizovaním prednášok a besied na aktuálne témy, napr. rasizmus, xenofóbia, diskriminácia, alkoholizmus, kyberšikanovanie a iné.

Neoddeliteľnou súčasťou každoročných aktivít sú aktivity počas Európskeho týždňa miestnej demokracie, školenia členov školských parlamentov, vlastné projekty pre žiakov školských internátov Chceme žiť bez závislostí a Čo všetko

vedia a dokážu študenti, autorská súťaž v prednese poézie a prózy Kováčova Bystrica, Stretnutie generácií na Kališti, živé knižnice. Veľmi zaujímavé a podnetné boli aktivity projektu Programu Mládež v akcii „Berte nás vážne“, ktorý prepájal aktívnych mladých ľudí s ľuďmi zodpovednými za mládežnícku politiku. V súčasnosti je CVČ spolurealizátorom rozvojového programu Show your talent. Dlhoročne organizovanými aktivitami pre deti a mládež, vzdelávacieho aj zábavného charakteru boli napr. Na bicykli bezpečne, Policajt môj kamarát, Medzinárodné dni detí, Karnevaly a iné.

Medzinárodné projekty

S príchodom možnosti zapájať sa do európskych programov aj Centrum voľného času - JUNIOR využíva túto možnosť. Už v roku 1998 vypracovalo centrum prvý projekt na Slovensku v rámci programu Mládež pre Európu. Na mládežníckej výmene sa stretli mladí ľudia zo Slovenska, Dánska a Severného Írska. Následne tá istá skupina sa stretla v Dánsku a v nasledujúcom roku v Severnom Írsku.

S rokom 2000 prišiel program Mládež, ktorý naštartoval medzinárodné aktivity centra vo väčšom rozsahu. S partnermi z Dánska z predchádzajúcich projektov pokračovala spolupráca pri realizácii medzinárodného seminára na Tajove. Ten bol východiskom pre medzinárodné výmeny mládeže v Dánsku, Francúzsku, Španielsku a na Slovensku. Počas trvania programov Mládež a Mládež v akcii, centrum realizovalo mnohé medzinárodné výmeny, semináre a školenia. Mladí ľudia sa zúčastnili na výmenách v zahraničí, venovali sa rôznym témam, ako napr. tolerancia, životné prostredie, participácia, pripravili divadelné vystúpenia na festivale vo Francúzsku, spoznávali krajiny, ich obyvateľov, pamiatky, zaujímavosti. Najcennejšie však boli priateľstvá.

V roku 2003 sa CVČ - JUNIOR akreditovalo ako vysielajúca a hostiteľská organizácia dobrovoľníkov Európskej dobrovoľníckej služby. Počas 10 rokov sa vystriedalo v CVČ 24 dobrovoľníkov a dobrovoľníčok z Nemecka, Arménska, Čiech, Bulharska, Lotyšska, Macedónska, Portugalska, Fínska, Rakúska, Španielska, Veľkej Británie, Turecka, Francúzska a Talianska.

Dobrovoľníci priniesli do JUNIOR - u svoje aktivity, nové témy pre mladých ľudí a iný pohľad. Cez nich mladí ľudia a pracovníci centra spoznávali kultúru, jazyk a tradície daných krajín, mladých ľudí zo zahraničia a ich život. Vytvárali sa nielen pracovné, ale aj priateľské vzťahy. Navzájom prežívali spolu radosti, i starosti, lásky i životné rozhodnutia. Dobrovoľníci zároveň spoznávali aj sami seba. Naučili sa cudziu reč, tolerancii a rešpektu pri práci s deťmi aj dospelými s mentálnym postihnutím, čo to aj uvariť, hospodáriť s "vreckovým", ktoré dostávali. Každá skúsenosť, ktorú získali bola prínosom pre ich osobný rozvoj, niektorým pomohol pobyt v zahraničí nájsť smerovanie do budúcnosti, či životného partnera, partnerku.

Vyslaní dobrovoľníci tiež venovali svoj čas a schopnosti práci v miestnych komunitách napr. v Nemecku, Francúzsku, Španielsku, Portugalsku, Švédsku, Luxembursku, na Malte. Pracovali v rozhlase, v klube mladých, v zariadení pre seniorov, s migrantmi, v umeleckom klube...Jednoznačne po návrate, pri prezentáciách svojich projektov všetci odporúčali mladým Európsku dobrovoľnícku službu ako prvý krok na ceste sebaoznávania, prekonávania limitov, pochopenia euroobčianstva, solidarity.

Viac fotografií a videí nájdete na našej stránke: <https://cvcjunior.sk/>